

Krajská vědecká knihovna v Liberci, příspěvková organizace
Wissenschaftliche Bibliothek in Liberec
Research Library in Liberec
Rumjancevova 1362/1, CZ 460 53 Liberec
telefon: +420 482 412 111, telefax: +420 482 412 122
library@kvkli.cz

Bibliothek Liberec

Stanu se menším a ještě menším, až budu nejmenším na celém světě. *Die Welt ist alles, was der Fall ist.*
Nothing to be done. Sem, knihomilče, knihu zvláštní žádáš-li mít! Vede vrcholku krkonošských alpských objevů a se v Čechách po odpadnutí uďá první luhá země i na temení Ještěda.
Blázniviny se rozševají nazdarbůh.
Es war spät abends, als K. ankam.
»Kde jsem se to zase ocitl?« divil se Krték, když vyšplhal na svůj krtinec uprostřed dětského hřiště a zvědavě se rozhlížel.
Být básníkem, to není jenom tak. Mnozí odivilci, když se ocitli na počátku velkého měsíce června, usedají do stínu platanů a jejich urputné vzezení se stává mírným.
Byl pozdní večer – první máj, večerní máj – byl lásky čas. Šivam šantamidjam varam lokapalam parabrahma lingam bhadže pandurangam.
Dalle finestre di questa casa si vede il nulla.
Slunko bylo u samého západu a svatojánská broučci vstávali.
Odpusť, kdo hvězdám nevěříš.
From fairest creatures we desire increase, that thereby beauty's rose might never die.
Oh, moje Manon!

www.kvkli.cz

Zpráva o výkonu regionálních funkcí knihoven v Libereckém kraji za rok 2024

březen
2025

Obsah

1. Základní cíle regionálních funkcí v rámci Libereckého kraje a jejich zajištění.....	2
1.1 Síť veřejných knihoven v Libereckém kraji	2
1.2 Personální zajištění výkonu regionálních funkcí v Libereckém kraji	4
2. Plnění základních úkolů a standardů regionálních funkcí v rámci Libereckého kraje.....	5
2.1 Poradenská a konzultační činnost, metodické návštěvy	7
2.2 Statistika a hodnocení činnosti knihoven	7
2.3 Vzdělávání knihovníků, porady.....	7
2.4 Tvorba výměnných knihovních fondů, jejich cirkulace a distribuce.....	9
2.4.1 Zajišťování dopravy spojené s výkonem regionálních funkcí.....	10
2.5 Pomoc při revizi a aktualizaci knihovních fondů	10
2.6 Nákup a zpracování knihovních fondů pořízených z prostředků provozovatele knihovny.....	10
2.7 Podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit	11
2.8 Servis automatizovaných knihovních systémů.....	12
2.9 Další služby zajišťované pověřenými knihovnami	12
3. Finanční zajištění regionálních funkcí knihoven v Libereckém kraji	14
Příloha: Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí v roce 2024	16

1. Základní cíle regionálních funkcí v rámci Libereckého kraje a jejich zajištění

Krajská vědecká knihovna v Liberci v souladu se **Zákonem č. 257/2001 Sb. o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb** plní a koordinuje plnění regionálních funkcí v Libereckém kraji.

Náplň činnosti na krajské i okresní úrovni vychází z **Metodického pokynu Ministerstva kultury ČR k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky**.

Základním dokumentem na krajské úrovni je poté **Koncepce zajištění výkonu regionálních funkcí v knihovnách Libereckého kraje 2021-2027**.

1.1 Sít' veřejných knihoven v Libereckém kraji

Na výkonu regionálních funkcí v Libereckém kraji se kromě Krajské vědecké knihovny v Liberci podílí tři další pověřené knihovny – Městská knihovna v České Lípě, Městská knihovna v Jablonci nad Nisou a Městská knihovna v Semilech.

Sít' knihoven a obsluhovaných knihoven v roce 2024:

Region	Pověřené knihovny		Profesionální knihovny		Neprofesionální knihovny		Z toho obsluhované knihovny
	Knihovny	Pobočky	Knihovny	Pobočky	Knihovny	Pobočky	Knihovny i pobočky
Česká Lípa	1	4	7	2	36	1	45
Jablonec nad Nisou	1	3	7	1	26	2	34
Liberec	1	6	9	0	47	6	62
Semily	1	1	8	3	56	2	64
Celkem	4	14	31	6	165	11	205

Kromě veřejných nabízí v Libereckém kraji své služby veřejnosti i 17 registrovaných knihoven se speciálními fondy – do počtu obsluhovaných knihoven nejsou započítávány, pověřené knihovny s nimi nemají uzavřené smlouvy o poskytování služeb. Na vyžádání jim ale pověřené knihovny mohou poskytnout metodickou pomoc.

V roce 2024 proběhlo několik významných rekonstrukcí knihoven na Českolipsku. V Místní knihovně Brniště byla odstraněna stará výzdoba, provedeno štukování, výmalba, instalováno nové osvětlení, podlaha a nábytek. Knihovna byla znovu otevřena a nyní funguje v propojení s infocentrem. Rekonstrukce se uskutečnila také v knihovně Dubá, kde byly opraveny přístupové chodby a toalety, a ve Volfarticích, kde byla pořízena nová výbava a automatizován knihovní systém. V Městské knihovně Kamenický Šenov proběhla aktualizace fondu a následné vystěhování před rekonstrukcí půjčovny. V Kuřívodech začala celková rekonstrukce knihovny, která je proto dočasně uzavřena. Městské knihovny ve Cvikově a Novém Boru přešly na knihovní systém Tritius s podporou regionálního oddělení. Personální změny se dotkly vedení knihoven v České Lípě, Stráži pod Ralskem a Novém Boru, nové knihovnice nastoupily i v několika menších knihovnách.

V roce 2024 došlo v okrese Jablonec nad Nisou k formálnímu zrušení Knihovny Jiřetín pod Bukovou, která byla vyřazena z evidence MK ČR. Během roku 2024 proběhly dvě významné změny v prostorových úpravách knihoven. Obecní knihovna v Zásadě prošla rozsáhlou rekonstrukcí, byly zde instalovány nové regály, osvětlení, byla položena nová podlaha a zakoupen nový výpůjční pult. Oddělení regionu se podílelo na metodice řazení knih do regálu a také na rozsáhlé probírce knih. Také knihovna v Loužnici počátkem roku dokončila rozsáhlou rekonstrukci svých prostor. Městská knihovna ve Velkých Hamrech získala prostředky z VISK3 na nákup systému Koha, knihovně byla poskytnuta metodická pomoc s novým systémem.

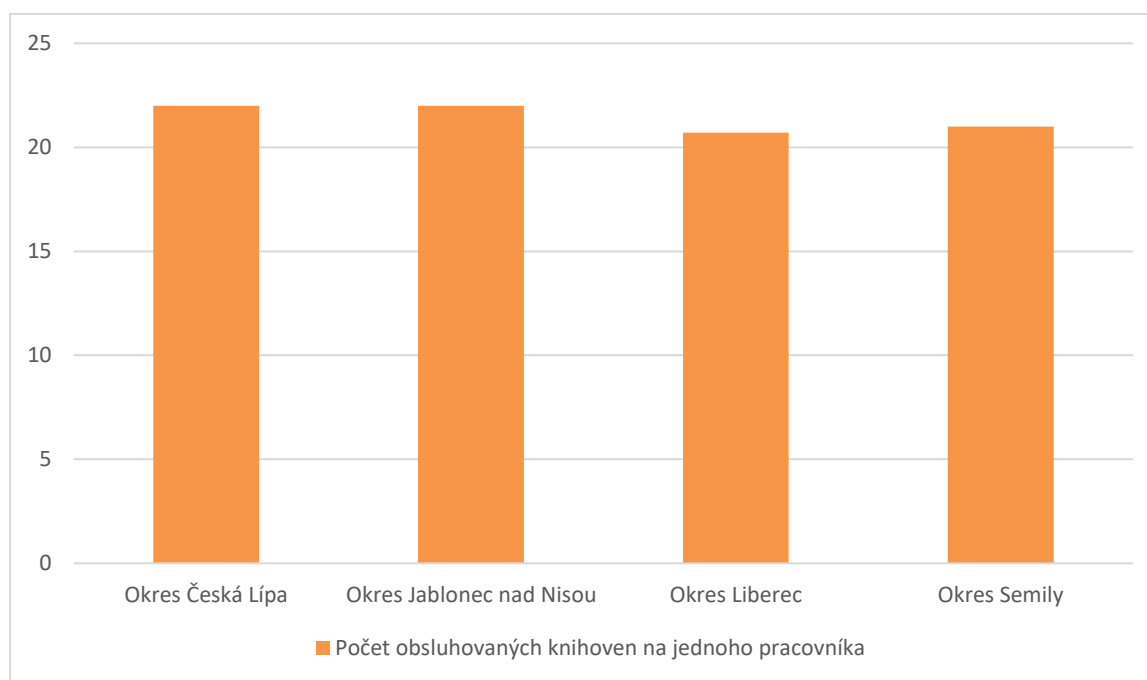
V roce 2024 došlo v okrese Liberec ke změně počtu profesionálních a neprofesionálních knihoven. Místní knihovna v Chotyni, která dlouhodobě splňovala parametry profesionální knihovny, se po odchodu knihovnice do důchodu a rozhodnutí zřizovatele přesunula mezi neprofesionální knihovny. Rekonstrukce a změny prostor se dotkly několika knihoven. Knihovna v Nové Vsi se musela přestěhovat ze školní budovy do jednacího sálu obecního úřadu, kde bude znovuotevřena v roce 2025. Ve Všelibicích – Přibyslavicích probíhá kompletní rekonstrukce objektu, v němž knihovna sídlí, a její znovuotevření bude spojeno s aktualizací knihovního fondu. V Hodkovicích nad Mohelkou začala plánovaná rekonstrukce knihovny, která dočasně fungovala v budově městského úřadu. Ve Svijanském Újezdu proběhla aktualizace knihovního fondu a částečná obnova interiéru. V knihovně IGI Vratislavice bylo uzavření kvůli havárii vody využito k dalším opravám, přičemž její otevření je plánováno na únor 2025. K personálním změnám došlo ve Stráži nad Nisou a Janově Dole, kde byly bez potíží nalezeny nové knihovnice a probíhá jejich zaškolování.

V roce 2024 došlo v okrese Semily k formálnímu zrušení Obecní knihovny Hnanice, která byla vyřazena z evidence MK ČR. Místní knihovna Jestřabí v Krkonoších stále v evidenci figuruje, obě knihovny však ukončily činnost již v roce 2023. Městská knihovna Antonína Marka v Turnově ukončila činnost pobočky Výšinka v roce 2023, ve síti knihoven v roce 2024 již nefiguruje. Trvale uzavřeny zůstávají také knihovny v Bystré nad Jizerou a Roztokách u Semil, které nemají k dispozici odpovídající prostory. Rekonstrukce probíhá v Místní knihovně v Horkách u Staré Paky, kde byla v únoru 2024 zahájena oprava celé budovy. Ve Všeni prochází rekonstrukcí budova Obecní knihovny F. J. Tomsy, která proto dočasně funguje v provizorních prostorách. V roce 2024 se obměnil personál ve třech základních knihovnách – Chuchelna, Vyskeř a Všeh. Nové knihovnice byly odpovídajícím způsobem zaškoleny.

1.2 Personální zajištění výkonu regionálních funkcí v Libereckém kraji

V Libereckém kraji zajišťovalo v roce 2024 výkon regionálních funkcí 10,88 pracovníků. Oproti loňskému roku došlo k navýšení úvazku o 0,5 v Městské knihovně Semily, a snížení úvazku o 0,5 v Městské knihovně Jablonec nad Nisou. Kromě metodických pracovníků je do celkového počtu započítán i pracovní úvazek krajské metodičky a řidiče krajské knihovny zajišťujícího rozvoz výměnných fondů a dalších materiálů po okresech. Počet obsluhovaných knihoven na jednoho metodika je v kraji průměrně 21,3.

Počet knihoven na jednoho metodika v roce 2024:

2. Plnění základních úkolů a standardů regionálních funkcí v rámci Libereckého kraje

V roce 2024 byly v Libereckém kraji stanoveny nové podmínky pro využití dotace pro regionální funkce. Poskytovatel dotace na regionální funkce, Liberecký kraj, stanovil povinný podíl finančních prostředků určených na nákup výměnného fondu na 21 % (stanovené procento 21 % odpovídá mediánu stejného údaje v jednotlivých krajích České republiky a v případě jeho změny se může upravit i v Libereckém kraji), zatímco v předchozích letech se tato hodnota pohybovala průměrně kolem 15 %. To vedlo k výraznému navýšení počtu nakoupených knihovních jednotek do výměnného fondu, což zároveň znamenalo zvýšené pracovní nároky na pověřené knihovny.

Aby bylo možné tuto změnu vyvážit, došlo k omezení jiné služby – nákupu knihovního fondu z prostředků provozovatelů knihoven do jejich vlastních fondů, který byl v Libereckém kraji dlouhodobě využíván ve vysoké míře. Zatímco v roce 2023 byly v rámci této služby nakoupeny dokumenty pro knihovny v hodnotě 2 116 000 Kč, v roce 2024 částka poklesla na 1 366 000 Kč. Tento trend odráží nutnost přizpůsobení se novým finančním podmínkám a prioritám stanoveným poskytovatelem dotace.

Kromě plnění základních úkolů podle **Metodického pokynu Ministerstva kultury ČR k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky** byly v rámci krajské funkce v roce 2024 splněny i některé specifické úkoly, mezi něž patřila např.:

- Příprava a realizace ocenění Nejlepší knihovna Libereckého kraje roku, ve spolupráci s Libereckým krajem a Regionálním výborem SKIP ČR Libereckého kraje;
- Podílení se na přípravě a realizaci dvoudenního semináře pro krajské metodiky v Olomouci;
- Příprava dvoudenní metodické stáže pro vybrané krajské metodiky v Krajské vědecké knihovně v Liberci;
- Příprava studijní cesty pro metodiky a ředitele knihoven pověřených regionální funkcí do Knihovny Ústeckého kraje;
- Revize Smlouvy o přenesení regionálních funkcí na základní knihovnu.

Statistické průměry výkonu služeb regionálních funkcí v roce 2024 v okresech:

	Okres Česká Lípa	Okres Jablonec	Okres Liberec	Okres Semily	Liberecký kraj celkem
Počet obsluhovaných knihoven (bez PK)	44	33	62	63	202
Počet přepočtených odborných pracovníků RF	2,0	1,5	3,0	3,0	9,5
Počet knihoven na 1 pracovníka	22,0	22,0	20,7	21,0	21,3
Počet metodických návštěv	198	63	92	156	509
Průměr na 1 pracovníka	99,0	42,0	30,7	52,0	53,6
Průměr na 1 knihovnu	4,5	1,9	1,5	2,5	2,5
Počet svazků VF v rozeslaných souborech	10 707	4 941	8 732	8 894	33 274
Průměr na 1 pracovníka	5 353,5	3 294,0	2 910,7	2 964,7	3 502,5
Průměr na 1 obslouženou knihovnu	305,9	159,4	153,2	181,5	193,5
Počet expedovaných souborů VF	143,0	75,0	222,0	236,0	676,0
Průměr na 1 obslouženou knihovnu	4,1	2,4	3,9	4,8	3,9
Počet uspořádaných porad	1	4	2	1	8
Počet obsloužených knihoven	14,0	14,0	25,0	17,0	70,0
Počet revidovaných svazků knih	1 198	5 955	25 482	20 042	52 677
Průměr na 1 pracovníka	599,0	3 970,0	8 494,0	6 680,7	5 544,9
Počet sv. nakoupených z prostředků obcí	1 160	1 155	2 664	723	5 702
Průměr na 1 pracovníka	580,0	770,0	888,0	241,0	600,2
Průměr na 1 obsluhovanou knihovnu	26,4	35,0	43,0	11,5	28,2
Počet obsloužených knihoven	7	21	52	10	88
Průměr na 1 obslouženou knihovnu	165,7	60,8	51,2	72,3	64,8
Procento obsloužených knihoven z obsluhovaných	16 %	58 %	84 %	16 %	44 %

2.1 Poradenská a konzultační činnost, metodické návštěvy

V rámci Libereckého kraje bylo v roce 2024 poskytnuto 742 konzultací a provedeno 520 metodických návštěv (včetně krajské funkce), vyplývajících zejména z aktuálních úkolů a požadavků knihoven. Konzultováno bylo více než v minulém roce, stav metodických návštěv je obdobný.

Konzultace jsou poskytovány telefonicky, emailem, případně při osobní návštěvě, v souladu s vykazováním jsou ale evidovány pouze časově náročnější konzultace delší než 30 minut. Metodické návštěvy pak probíhají přímo v knihovnách, většinou v den rozvozu nových knih a výměnných souborů, po dohodě i jindy. Konzultace i návštěvy řeší především aktuální problémy knihoven – práci s AKS, zaškolení nového personálu, pomoc se statistikou, přípravu projektů do programu VISK 3 apod.

Doporučené 1 až 2 metodické návštěvy na jednu obsluhovanou knihovnu ročně byly splněny v roce 2024 ve všech okresech.

2.2 Statistika a hodnocení činnosti knihoven

Sběr statistických dat v roce 2024 proběhl až na drobné problémy v pořádku, **celkem bylo zpracováno 206 statistických výkazů**. Statistická data knihoven jsou ukládána a vyhodnocována v programu StatExcel, který je hrazen pro všechny okresy centrálně Krajskou vědeckou knihovnou v Liberci, a všechna uložená data jsou elektronicky vložena i do systému Národního informačního a poradenského střediska pro kulturu NIPOS. Statistická data se dále používají pro řadu dalších činností, například každoroční zhodnocení plnění standardů VKIS, vyhotovení výsledků činnosti knihoven aj.

2.3 Vzdělávání knihovníků, porady

Vzdělávání knihovníků v Libereckém kraji probíhalo ve dvou základních okruzích:

- Celoživotní vzdělávání knihovníků všech typů knihoven z rozpočtu regionálních funkcí a ve spolupráci s Regionálním výborem SKIP ČR, případně jinými subjekty (organizuje buď Krajská vědecká knihovna v Liberci, nebo jednotlivé pověřené knihovny)
- Vzdělávání v oblasti IT a nových technologií s podporou podprogramu VISK 2 – Mimoškolní vzdělávání knihovníků (organizuje pouze Krajská vědecká knihovna v Liberci)

Přehled vzdělávacích akcí pořádaných Krajskou vědeckou knihovnou v Liberci v rámci regionálních funkcí v roce 2024:

- Péče o duševní zdraví v digitální době
- Databanka: Jak tvořit vzdělávací lekce pro školy
- Pedagogika volného času pro knihovníky – akreditovaný kurz
- Představení nové strategie NK ČR
- Studijní cesta metodiků a ředitelů pověřených knihoven do Knihovny Ústeckého kraje
- Setkání knihovníků Libereckého kraje

Přehled akcí hrazených z projektu VISK 2 v roce 2024:

- Canva pro mírně pokročilé
- Současná americká literatura
- Práce s programem Word pro mírně pokročilé
- Pracujeme s Publisherem
- Opravy poškozených knižních vazeb
- Sociální sítě knihoven: Instagram, Facebook, Twitter a LinkedIn
- Bezpečnost v online prostředí
- Jak na Google Chat

Krajská vědecká knihovna v Liberci se v roce 2024 opět obdržela dotaci z projektu **Rozvoj manažerských a digitálních kompetencí pracovníků kulturního a kreativního prostoru**, který byl realizován prostřednictvím Národního plánu obnovy a MK ČR a za finanční podpory Libereckého kraje. Díky tomu se mohli knihovníci účastnit 8 vzdělávacích aktivit zaměřených na komunikační a manažerské dovednosti.

Kromě krajské knihovny pořádají vzdělávací akce i pověřené knihovny ve svých příslušných okresech. Tyto akce jsou určeny vždy knihovníkům z daného okresu.

Problémem stále zůstává účast na vzdělávacích akcích, resp. omezené možnosti některých knihovníků akcí se účastnit.

Celkově bylo knihovníkům v Libereckém kraji nabídnuto v minulém roce 36 akcí v délce 130 vyučovacích hodin, s celkovou účastí 574 osob ze 158 knihoven.

V roce 2024 se uskutečnily 3 porady ředitelů a metodiků pověřených knihoven. Při poradách byly projednávány tyto otázky – rozpočty, plány vzdělávání, informace z jednání odborných komisí a sekcí, příprava akcí, zajištění celostátních kampaní na podporu čtenářství a propagaci knihoven, probíhá výměna zkušeností apod. Porad se obvykle účastní i zástupce Krajského úřadu Libereckého kraje. **Pověřené knihovny navíc uspořádaly v tomto roce 8 dalších porad,** většinou městských knihoven.

2.4 Tvorba výměnných knihovních fondů, jejich cirkulace a distribuce

Pro mnoho menších, zejména neprofesionálních knihoven v Libereckém kraji se jedná o nejdůležitější službu poskytovanou v rámci regionálních funkcí. Velké množství těchto knihoven, zejména na Semilsku, nakupuje do vlastního fondu minimálně nebo vůbec.

Nákup dokumentů do výměnných fondů je hrazen z krajské dotace, v roce 2024 se jednalo o částku 1 648 529 Kč celkem za celý Liberecký kraj, což je 21,1 % z krajské dotace. Celkový stav výměnného fondu v kraji se navýšil na 113 690 knihovních jednotek. Roční přírůstek výměnného fondu je také vyšší, tvoří jej 6 714 knižních jednotek (oproti 4 217 knižních jednotek v roce 2023). Toto navýšení vychází z nového nastavení finančních podmínek, které stanovilo vyšší minimální podíl prostředků na nákup výměnného fondu, a zároveň reflektuje snahu zajistit dostatečnou kvalitu a aktuálnost knihovního fondu v regionu. Co se týče obsahu výměnných fondů, většinou se jedná o knihy, ale ve výměnných souborech se dají nalézt i audioknihy, časopisy a stolní hry.

Cirkulace výměnného fondu v Libereckém kraji v letech 2023 a 2024:

Region	Počet obslužených knihoven		Počet expedovaných souborů		Počet svazků v souborech	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Česká Lípa	36	35	129	143	8 203	10 707
Jablonec nad Nisou	32	31	75	75	4 974	4 941
Liberec	56	57	174	222	8 467	8 732
Semily	52	49	233	236	8 020	8 894
Celkem	176	172	611	676	29 664	33 274

Co se týče cirkulace výměnných fondů, všechny obslužené knihovny obdržely v souladu se standardem nejméně dva soubory s nejméně 120 svazky, průměrný počet svazků na jednu obsluženou knihovnu pak činil 193,5.

2.4.1 Zajišťování dopravy spojené s výkonem regionálních funkcí

Krajská vědecká knihovna v Liberci zajišťuje dopravu spojenou s výkonem regionálních funkcí kromě Liberecka také pro Jablonecko a Semilsko (metodické návštěvy, rozvoz nových knih a výměnných souborů, nákupy knih aj.). Na Českolipsku zajišťuje dopravu Městská knihovna Česká Lípa. **Dohromady bylo v roce 2024 v Libereckém kraji v rámci regionálních funkcí najeto 11 812 km.** V rámci nákupu a zpracování knih a distribuce výměnných fondů bylo v Libereckém kraji v roce 2024 rozvezeno téměř 40 000 svazků knih.

V roce 2024 došlo na žádost Libereckého kraje ke změnám v zajištění dopravy spojené s výkonem regionálních funkcí – zatímco dříve Krajská vědecká knihovna v Liberci poskytovala své služební auto s řidičem knihovnám v Jablonci nad Nisou a Semilech bezplatně a hradila vše z krajské funkce, nyní je tato služba knihovnám zpoplatněna. Jízdy služebním vozem jsou knihovnám fakturovány, fakturace probíhá čtvrtletně na základě vykázaného počtu ujetých kilometrů a kalkulace nákladů dle stanovených pravidel. Tato finanční zátěž knihovnám v Jablonci a Semilech kompenzována nebyla, v případě pověřené knihovny v Jablonci nad Nisou muselo dojít k omezení jízd i jiných služeb. Pro Českolipsko stále zajišťuje dopravu Městská knihovna Česká Lípa, která využívá vlastní služební auto s řidičem.

2.5 Pomoc při revizi a aktualizaci knihovních fondů

Revize jsou v Libereckém kraji prováděny v souladu s Knihovním zákonem a knihovnám je při nich nabízena metodická i praktická pomoc. Časově i organizačně se jedná o velmi náročnou činnost. **Počet revidovaných svazků byl v roce 2024 v Libereckém kraji 52 677,** v přepočtu na 1 metodika je to 5 545 svazků. Počet aktualizovaných knihovních jednotek činí navíc 55 986 svazků.

2.6 Nákup a zpracování knihovních fondů pořízených z prostředků provozovatele knihovny

V Libereckém kraji tradičně zařizovaly pověřené knihovny poměrně vysoký počet nákupů do vlastních knihovních fondů knihoven. Cílem této služby je, aby obsluhované knihovny měly

vlastní, kvalitní a aktuální knihovní fond, který mohou obohacovat o knihy z výměnných souborů. Vzhledem k novému nastavení finančních podmínek a zvýšené administrativní i organizační zátěži spojené s vyšším podílem nákupu do výměnného fondu však musely pověřené knihovny tuto službu omezit. **V roce 2024 tuto službu využilo v kraji 88 knihoven (oproti 121 v roce 2023), pro které bylo zakoupeno celkem 5 702 svazků (oproti 8 839 v roce 2023) v hodnotě 1 365 580 Kč (oproti 2 116 175 Kč v roce 2023).** Jedné takto obsloužené knihovně bylo nakoupeno v průměru 65 knih. Tuto službu v kraji využilo 44 % z obsluhovaných knihoven (oproti 58 % v roce 2023).

Stejně jako nákup, i zpracování knihovních fondů z prostředků provozovatelů knihoven je v Libereckém kraji běžná služba, kterou využívá 49 % z obsluhovaných knihoven. **V roce 2024 službu využilo 99 knihoven, zpracovaných jednotek bylo 6 754.**

Nákup knih z prostředků obcí v rámci regionálních funkcí v roce 2024:

Region	Počet zakoupených svazků	Počet obsloužených knihoven	% obsloužených knihoven z obsluhovaných
Česká Lípa	1 160	7	16 %
Jablonec nad Nisou	1 155	21	58 %
Liberec	2 664	52	84 %
Semily	723	10	16 %
Celkem	5 702	88	44 %

2.7 Podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit

Podpora knihoven při transformaci na kulturní a komunitní centra obcí je již několik let zásadním úkolem metodiků – počty výpůjček i registrovaných čtenářů postupně klesají, ale knihovny přitom mají velký potenciál pozitivně ovlivnit společenské a kulturní dění v každé obci. Pandemie COVID 19 měla v tomto ohledu navíc devastující vliv na mnoho dalších kulturních subjektů v obcích – mnohé zanikly, a obecní knihovna je v mnoha případech poslední podobnou kulturní institucí v obci. V Libereckém kraji je poskytována pomoc v tomto směru převážně

metodická, spočívá zejména v pořádání vzdělávacích a motivačních akcí, zprostředkování nabídek a výměně příkladů dobré praxe různou formou. Poskytnuté konzultace v této oblasti jsou statisticky započítávány mezi ostatní poskytnuté konzultace. **Praktická pomoc při podpoře vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit pak v roce 2024 činila 27 akcí pro 15 obslužených knihoven.**

V tomto ohledu je úzká spolupráce navázána s Regionálním výborem SKIP Libereckého kraje, se kterým je pořádána (mimo jiné) i tradiční každoroční studijní cesta do knihoven mimo Liberecký kraj, důraz je přitom kladen na získání příkladů dobré praxe pro provoz i činnost knihoven. Ve spolupráci s Klubkem dětských knihoven Libereckého kraje je dvakrát ročně pořádána Inspirativní dílna, sloužící zejména k výměně zkušeností při práci s dětskými čtenáři. Podporována je i spolupráce s dalšími subjekty v místě působení knihovny, například možná spolupráce s MAS (Místní akční skupiny) i MAP (Místní akční plány). Samozřejmostí je pak zprostředkovávání nabídek, které by v tomto směru mohly být pro knihovníky relevantní. **Celkově bylo knihovníkům v Libereckém kraji nabídnuto v minulém roce 8 vzdělávacích akcí na podporu těchto aktivit v délce 65 vyučovacích hodin, s celkovou účastí 291 osob.**

2.8 Servis automatizovaných knihovních systémů

Služba byla v roce 2024 poskytována 100 knihovnám ve třech okresech, na Českolipsku, Liberecku a Semilsku, a dohromady proběhlo 174 zásahů. Na Českolipsku je zapojeno 31 knihoven do systému Tritius REKS, na Liberecku 52 knihoven v systému Clavius REKS nebo ARL REGKS, a na Semilsku 17 knihoven opět do Tritius REKS. Ostatní knihovny si servis automatizovaných systémů hradí samy, ale vždy je jim nabídnuta metodická pomoc.

V roce 2022 začal postupný přechod neprofesionálních knihoven okresu Liberec z knihovního systému Clavius REKS do knihovního systému ARL REGKS. Přechod je v současnosti plánován zhruba na pět let, zatím je připojeno 18 knihoven. Po zapojení všech knihoven dojde k podstatnému zjednodušení práce pro liberecké metodiky, kteří již nebudou muset pracovat ve dvou systémech zároveň.

2.9 Další služby zajišťované pověřenými knihovnami

Mezi další služby, které jsou poskytovány obsluhovaným knihovnám, patří zejména tyto:

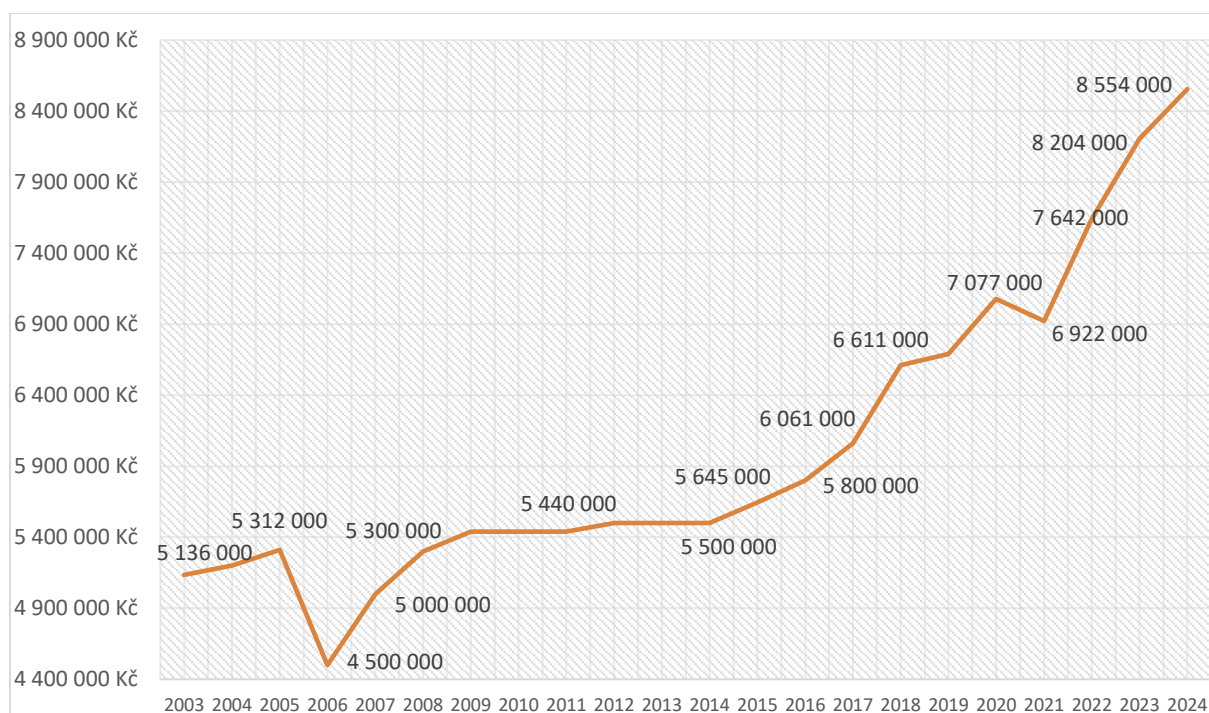
- Tvorba webových stránek pro knihovny regionu, na krajské i okresní úrovni
- Pomoc při tvorbě a aktualizaci webových stránek obsluhovaných knihoven

- Spolupráce s knihovnami se speciálními fondy a se školními knihovnami
- Distribuce materiálů pro knihovny (materiály k celostátním kampaním, metodické publikace apod.)
- Aktualizace údajů neprofesionálních knihoven v databázi ADR
- Objednávky a distribuce knih z projektu Česká knihovna
- Vydávání informačních listů pro knihovny apod.

3. Finanční zajištění regionálních funkcí knihoven v Libereckém kraji

Celková dotace na výkon regionálních funkcí pro rok 2024 v Libereckém kraji činila 8 553 902 Kč. Na nákup výměnného fondu bylo uvolněno celkově 1 647 529 Kč, což činí 21,1 % z celkové dotace přidělené na regionální funkce. Celkové mzdové náklady tvořily 69,8 % z celkové dotace na regionální funkce, jedná se o částku 5 971 850 Kč.

Vývoj financování regionálních funkcí v Libereckém kraji v letech 2003-2024:

Náklady na výkon regionálních funkcí byly v roce 2024 hrazeny pověřeným knihovnám z dotace Libereckého kraje na základě smluv uzavřených mezi Libereckým krajem a jednotlivými pověřenými knihovnami. Pro Krajskou vědeckou knihovnu v Liberci se částka na výkon regionálních funkcí od roku 2016 stala součástí příspěvku na činnost, ale je zřizovateli samostatně vyúčtována.

Liberecký kraj ustanovil v roce 2023 **pracovní skupinu k zajištění a financování regionálních funkcí knihoven v Libereckém kraji**. Cílem bylo analyzovat současný výkon regionálních funkcí a stanovit kritéria, podle kterých by bylo možné srovnatelně hodnotit výkon regionálních funkcí v jednotlivých okresech, a na základě toho případně změnit rozdělení finančních

prostředků do okresů. Pracovní skupina došla k závěru 20. dubna 2023 a navržené změny financování regionálních funkcí se promítly do roku 2024. V důsledku těchto změn došlo v roce 2024 k úpravě rozdělení finančních prostředků mezi okresy, což ovlivnilo rozsah a strukturu poskytovaných služeb v rámci regionálních funkcí, zejména v oblasti nákupu výměnného fondu a podpory nákupu vlastních knihovních fondů.

Rozdělení dotace pro regionální funkce v Libereckém kraji v letech 2021-2024:

Region	2021	2022	2023	2024
Česká Lípa	1 576 000 Kč	1 660 000 Kč	1 785 000 Kč	1 889 000 Kč
Jablonec nad Nisou	1 235 000 Kč	1 303 000 Kč	1 400 000 Kč	1 293 000 Kč
Liberec	2 534 000 Kč	3 020 000 Kč	3 232 000 Kč	3 085 000 Kč
Semily	1 577 000 Kč	1 659 000 Kč	1 787 000 Kč	2 287 000 Kč
Celkem	6 922 000 Kč	7 642 000 Kč	8 204 000 Kč	8 554 000 Kč

Celkově je dotace na výkon regionálních funkcí již několik let zařazena do mandatorních výdajů Libereckého kraje, s jejím schválením v základní výši proto nebývají problémy.

Obecně platí, že pro kvalitní fungování regionálních funkcí je klíčové stabilní financování a jeho navázání na reálné změny v jednotlivých výdajích. Vzhledem k tomu, že zhruba 70 % výdajů směřuje na pokrytí mzdových nákladů pracovníků zajišťujících regionální funkce, je nutná valorizace financí při navyšování platů pracovníků ve státní správě (kultuře). Obdobně, pro nákup výměnného fondu a ostatní náklady, je nutná valorizace dotace dle vývoje inflace. Jelikož je pro udržení nastaveného systému nejdůležitější udržení kvalifikovaného personálu, při jakékoli nečekané finanční situaci je nutná minimalizace ostatních výdajů. To se však vždy musí nutně odrazit v míře a kvalitě poskytovaných služeb. Proto by pro financování regionálních funkcí bylo optimální každoroční postupné a systémové navyšování dotace, jak je navrženo i v Konceptu zajištění výkonu regionálních funkcí v knihovnách Libereckého kraje 2021-2027.

Příloha: Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí v roce 2024

0	Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí	Rok 2024	Rok 2024	Rok 2024	Rok 2024	Rok 2024	Rok 2024
1	Kraj	Liberecký	Liberecký	Liberecký	Liberecký	Liberecký	Liberecký
2	Název knihovny (v krajském sumáři počet PK)	MěK Česká Lípa	MěK Jablonec n. N.	MěK Semily	Okres Liberec	Krajská funkce	Celkem
3	Počet pracovníků zajišťujících regionální funkce	2,00	1,50	3,00	3,28	1,10	10,88
4	Počet obsluhovaných knihoven	44	33	63	62	3	205
5	Poradenská a konzultační činnost						
6	počet obslužených knihoven	43	33	62	62	23	223
7	počet poskytnutých konzultací	117	105	190	285	45	742
8	počet metodických návštěv	198	63	156	92	11	520
9	Statistika knihovnických činností Kult (MK) 12 - 01						
10	počet obslužených knihoven	44	33	63	62	3	205
11	počet zpracovaných statistických výkazů	47	35	63	56	5	206
12	Vzdělávání knihovníků, semináře						
13	počet obslužených knihoven	0	33	27	25	73	158
14	počet všech vzdělávacích akcí	0	9	4	3	20	36
15	z toho (z ř. 14): počet akcí v rámci výkonu RF	0	9	4	3	11	27
16	z toho (z ř. 15): počet akcí realizovaných online	0	0	2	1	0	3
17	z toho (z ř. 15): počet akcí na podporu vzdělávacích, kult. a komunitních aktivit	0	0	4	0	4	8
18	počet všech účastníků	0	10	30	75	459	574
19	z toho (z ř. 18): počet účastníků akcí v rámci RF	0	10	30	75	301	416
20	z toho (z ř. 19): počet účastníků online akcí	0	0	27	12	0	39
21	z toho (z ř. 19): počet účastníků akcí na podporu vzdělávacích, kult. a komunitních aktivit	0	0	30	0	261	291
22	počet všech vyučovacích hodin	0	11	11	8	100	130
23	z toho (z ř. 22): počet vyučovacích hodin v rámci RF	0	11	11	8	61	91
24	z toho (z ř. 23): počet vyučovacích hodin na podporu vzdělávacích, kult. a komunitních aktivit	0	0	11	0	54	65
25	Porady						
26	počet obslužených knihoven	14	14	17	25	3	73
27	počet akcí	1	4	1	2	3	11
28	počet účastníků	19	45	17	50	29	160
29	Praktická podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit						
30	Počet obslužených knihoven	0	0	9	0	6	15
31	Počet akcí, zásahů	0	0	21	0	6	27
32	Pomoc při revizi a aktualizaci KF						
33	počet obslužených knihoven	4	2	5	9	0	20
34	z toho počet revidovaných knihoven	1	2	5	8	0	16
35	počet revidovaných knihovnických jednotek	1 198	5 955	20 042	25 482	0	52 677
36	počet aktualizovaných knihovnických jednotek	27 648	3 245	16 965	8 128	0	55 986

37	Nákup KF z prostředků provozovatelů (obcí) do vlastních KF					
38	počet obslužených knihoven	7	19	10	52	88
39	počet nakoupených knihovních jednotek	1 160	1 155	723	2 664	5 702
40	Zpracování KF z prostředků provozovatelů (obcí) vlastních KF					
41	počet obslužených knihoven	7	21	14	57	99
42	počet zpracovaných knihovních jednotek	1 160	1 497	1 357	2 740	6 754
43	Výměnný fond (v knihovních jednotkách)					
44	stav výměnného fondu k 31. 12. daného roku	29 331	10 852	27 570	45 937	113 690
45	roční přírůstek VF	1 616	1 100	1 989	2 009	6 714
46	roční úbytek VF	185	1 337	794	1 999	4 315
47	z ř. 45 zakoupeno z finančních prostředků kraje na regionální funkci	1 616	1 100	1 955	2 009	6 680
48	z ř. 45 zakoupeno z finančních prostředků obce	0	0	0	0	0
49	z ř. 45 z zakoupeno z finančních prostředků dalších zdrojů, příp. dary	0	0	34	0	34
50	Cirkulace VF					
51	počet obslužených knihoven	35	31	49	57	172
52	počet expedovaných souborů	143	75	236	222	676
53	počet svazků v souborech	10 707	4 941	8 894	8 732	33 274
54	Servis automatizovaného knihovního systému (AKS)					
55	počet knihoven, pro které pověřená knihovna zajišťuje podporu AKS	31	0	17	52	100
56	počet akcí, zásahů	63	0	20	91	174
57	Doprava v rámci výkonu RF					
58	počet obslužených knihoven	43	32	63	62	202
59	počet ujetých km	3 054	2 419	1 729	4 610	11 812
60	Výkaz financování regionálních funkcí knihoven					
61	(pouze z finančních prostředků kraje)	Rok 2024	Rok 2024	Rok 2024	Rok 2024	Rok 2024
62	Kraj	Liberecký	Liberecký	Liberecký	Liberecký	Liberecký
63	Název knihovny (v krajském sumáři počet PK)	MěK Česká Lípa	MěK Jablonec n. N.	MěK Semily	Okres Liberec	Krajská funkce
64	Spotřeba materiálu (číslo účtu 501)	463 530,80	293 993,79	529 958,07	504 217,36	1 808 794,02
65	z toho : nákup knihovního fondu	397 001,68	282 798,90	480 525,05	487 203,36	1 647 528,99
66	Spotřeba energie (číslo účtu 502)	66 996,80	0,00	0,00	0,00	66 996,80
67	Opravy a udržování (číslo účtu 511)	86 330,00	0,00	0,00	17 078,00	119 477,00
68	Cestovné (číslo účtu 512)	6 929,00	1 020,00	22 699,00	14 917,00	57 779,00
69	Ostatní služby (číslo účtu 518)	121 713,40	75 255,42	123 814,49	138 609,00	525 790,07
70	z toho : doprava	69 102,00	38 148,42	26 151,13	0,00	133 401,55
71	z toho : servis AKS	11 331,65	0,00	0,00	69 021,00	80 352,65
72	z toho : nákup licence na el. zdroje	0,00	36 188,00	0,00	0,00	36 188,00
73	z toho : nákup knihovnických služeb	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
74	Mzdové náklady (číslo účtu 521)	849 981,00	658 779,00	1 188 236,00	1 240 731,00	4 411 795,00
75	z toho : platy zaměstnanců	849 981,00	658 779,00	1 165 577,00	1 200 958,00	4 349 363,00
76	z toho : ostatní osobní náklady	0,00	0,00	22 659,00	39 773,00	62 432,00

77	Zákonné sociální pojištění (číslo účtu 524)	283 836,00	222 664,00	393 960,08	405 924,00	160 235,00	1 466 619,08
78	Sociální náklady (zákonné a jiné s.n.) (číslo účtu 527 a 528)	8 400,00	39 455,79	28 432,36	12 407,00	4 741,00	93 436,15
79	Jiné ostatní náklady (číslo účtu 549)	1 383,00	1 832,00	0,00	0,00	0,00	3 215,00
80	Ostatní provozní náklady (neuvedeny v ř. 64, 66 - 69, 74, 77 - 79)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
81	Provozní náklady celkem (součet ř. 64, 66 - 69, 74, 77 - 80)	1 889 100,00	1 293 000,00	2 287 100,00	2 333 883,36	750 818,76	8 553 902,12
82	Investiční náklady	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
83	Náklady celkem (z krajské dotace) (součet ř. 81 a 82)	1 889 100,00	1 293 000,00	2 287 100,00	2 333 883,36	750 818,76	8 553 902,12
84							
85	Přidělená dotace (krajská)	1 889 100,00	1 293 000,00	2 287 100,00	2 333 883,36	750 818,36	8 553 901,72
86	Vráceno	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
90							
91	Financování regionálních funkcí z jiných zdrojů (vlastní						
92	prostředky knihovny, obce, další zdroje, sponzorské dary)	Rok 2024	Rok 2024	Rok 2024	Rok 2024	Rok 2024	Rok 2024
93	Náklady	0,00	730,69	0,00	0,00	0,00	730,69
94	Spotřeba materiálu (číslo účtu 501)	0,00	730,69	0,00	0,00	0,00	730,69
95	z toho: na nákup knihovního fondu*	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
96	Mzdové náklady (číslo účtu 521)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
97	z toho : platy zaměstnanců	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
98	z toho: ostatní osobní náklady	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
99	Zákonné sociální a zdravotní pojištění (číslo účtu 524)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
100	Ostatní provozní náklady (neuvedené v ř. 94, 96, 99)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
101	Provozní náklady celkem (součet ř. 94, 96,99,100)	0,00	730,69	0,00	0,00	0,00	730,69
102	Investiční náklady	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
103	Náklady celkem (součet ř. 101 + 102)	0,00	730,69	0,00	0,00	0,00	730,69
104							
105	Finanční prostředky obcí na fond knihoven a jeho zpracování**	299 780,00	244 791,80	180 278,00	640 730,00	0,00	1 365 579,80
106	Na nákup (stálého) knihovního fondu pro knihovny (z prostředků obcí)	299 780,00	244 791,80	180 278,00	640 730,00	0,00	1 365 579,80
107	Na zpracování (stálého) knihovního fondu pro knihovny (z prostředků obcí)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
108							
109	Další finanční podpora knihoven z krajského rozpočtu						
110	(mimo prostředky určené na RF)***	Rok 2024	Rok 2024	Rok 2024	Rok 2024	Rok 2024	Rok 2024
111	Celkové částky, které knihovny získaly v daném roce	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
112	Z krajských grantových programů určených nejen knihovnám	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
113	Z krajských grantových programů určených výhradně knihovnám	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
114							
115	Podíl obcí na nákupu výměnného fondu ****						
116	Počet obcí přispívajících na nákup výměnného fondu	0	0	0	0	0	0
117	Částka poskytnutá na výměnný fond (za přispívající obce celkem)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Zpracovala: PhDr. Michaela Staňková v březnu 2025 v Liberci

Text byl zpracován na základě podkladů knihoven pověřených výkonem regionálních funkcí v Libereckém kraji.

Zřizovatelem Krajské vědecké knihovny v Liberci je Liberecký kraj.